rolio XI Švedijos erė (16?? m.), gyvūnų kaulai, minėta XVI–XVII a. apatinė girnapusė.

Šurfe 17 (Žemaičių g. 9) 155 cm gylyje, po kultūriniu sluoksniu rastas apardytas dvigubas kapas (žr. p. 176–177).

Per tris tyrinėjimų sezonus pavyko nustatyti, kad senojo dvaro teritorija buvo retai užstatyta, todėl vietomis kultūrinio sluoksnio joje nepavyksta aptikti (šurfuose 16, 20–22).

Nors ankstesnių – 2003 (*ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 310) ir 2006 m. tyrimų metu Vilniaus g. 14A nepavyko rasti ankstyvesnių nei XX a. sluoksnių, šįkart šurfe 25 rasta atsitiktinė 1705 m. Karolio XII sidabrinė erė. Šis radinys leidžia manyti, kad tuo metu ši laukų teritorija galėjo priklausyti senajam Joniškio dvarui.

Radiniai perduoti saugoti JIKM.

THE OLD JONIŠKIS MANOR SITE

The excavations at the old Joniškis manor site continued in 2006. A total area of 80.5 m^2 was excavated during them. 13 test pits, 1 trench, and section 2 were excavated.

The plan of the territory of the old Joniškis 16th–18th century manor site was revised to the S, N, and SE. The foundations of buildings from the 17th century and the late 19th – 1st half of the 20th century, stone paving, 2 storage pits (?), other stone constructions (Fig. 1), and the remains of a 17th–18th century wooden building destroyed by fire (Fig. 2) were found. The collected finds included: sherds of 17th century traditional local (reduction) and oxidation fired glazed (Fig. 2) and unglazed ceramic tiles and 'pot-shaped' oven tiles, stone (Fig. 3:1) and slate whetstones (Fig. 3:2), a bronze inlay for a button or ring, handmade iron nails, an iron heel plate (Fig. 4:2), a Dutch white kaolin pipe stem (Fig. 4:1), copper shillings of John II Casimir of Poland (16??) and Lithuania (1665), an öre of Charles XI of Sweden (16??), a 16th–17th century lower quern stone (Fig. 1), and animal bones.

KELMĖS DVARO SODYBA

Ilona VAŠKEVIČIŪTĖ, Bronius DAKANIS

Žvalgomieji archeologiniai tyrimai šalia Kelmės buvusios dvaro sodybos rūmų (G 16K) (Kelmės miestas) pradėti dėl numatomų pamatų tvarkymo – izoliacijos ir nuogrindos įrengimo bei telekomunikacijų perkėlimo darbų.

Dvaro sodyba yra pačioje Kelmėje, netoli miesto bažnyčios. Jos teritorija užima 15,2 ha plotą. Sodybos užstatymą sudaro pastatų visuma, daugiau ar mažiau tarpusavyje tolygiai išsidėsčiusi teritorijoje. Dvaro sodyboje išsiskiria 2 skirtingos paskirties kiemai: reprezentacinis-gyvenamais ir gamybinis kiemas pakalnėje.

Nuo XV a. Kelmė buvo LDK dvaras, kuriam priklausė dideli žemės plotai. Spėjama, jog Kelmės dvaro mūriniai rūmai pastatyti apie 1780 m., perstatyti – 1892 m.

Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu buvo ištirti 5 šurfai – keturi 2x2 m ir vienas 2,3x 4 m dydžio (iš viso 25,2 m^2 plotas) bei stebėti kasimo darbai visu išorinės rūmų sienos perimetru ir telekomunikacijų tiesimo vietoje.

Šurfai buvo išdėstyti prie rūmų Š, R, P sienų ir kasti taip, kad vienas kraštas glaustųsi prie dvaro rūmų sienos. Šurfas 5 kastas

1 pav. Keramika iš šurfo 2. *B. Dakanio nuotr.*
Fig. 1. Pottery sherds from test pit 2.

2 pav. Šurfo 2 tyrimų vaizdas. *I. Vaškevičiūtės nuotr.*
Fig. 2. View of the excavation of test pit 2.

7 m atstumu į V nuo rūmų V kampo. Šurfai 1, 3, 4 ir 5 kasti iki 90–150 cm gylio. Čia kultūriniame sluoksnyje rasta įvairių puodų šukių, datuojamų XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia – XX a. pirmąja puse (1 pav.), kaltinių vinių, fajanso indų duženų, stiklo šukių. Šurfe 1 rastas geležinių dvinarių žąslų su laužtuku fragmentas. Šurfas 4 leido susidaryti aiškų vaizdą, jog rūmų P pusėje terenas buvęs pakeltas, čia atvežant ir supilant žemes.

Įdomiausias archeologiniu požiūriu buvo šurfas 2. Čia už 70 cm nuo rūmų sienos aptiktas mūro statinys. Jo pamatas atkastas 170 cm gylyje. Pamatas buvo L raidės formos, 180x60 cm dydžio (2 pav.). Jis mūrytas iš raudonų 28x14x6 cm dydžio plytų. Didesnioji aiškios L raidės formos pamato dalis mūryta netvarkingai. Čia plytos dėtos ir šonais, ir ga-

lais, be aiškesnės sistemos. Mažesnioji arba Š atitrauktoji pamato dalis mūryta tvarkingai: viena plytų eilė dėta šonais, kita – galais. Kasant šurfą rastos plytos su braukomis, kurios galėtų būti datuojamos XVII a. pradžia. Pamato mūras rištas kalkių skiediniu. Aptiktas pamatas į gylį tęsėsi iki 2,3 m. Giliau kasti pabijota, nes projektinis gylis jau buvo viršytas vienu metru.

Šio pamato paskirtis nėra visai aiški. Manoma, jog čia galėjo būti laiptų, vedančių į dvarą, pamatai.

THE GROUNDS OF KELMĖ MANOR

The brick manor house at Kelmė was built circa 1780 and reconstructed in 1892. A field evaluation was begun beside the manor house due to the foreseen renovation of the foundation. During it 5 test pits with a total area of 25.2 m^2 were excavated and the earthwork monitored along the entire perimeter of the house's exterior wall and where the telecommunications lines were laid.

Various pottery sherds dating from the late 16th – early 17th to the 1st half of the 20th century (Fig. 1), handmade nails, faience vessel sherds, and glass shards were found at the evaluation sites. A fragment of a curb bit with a single jointed iron mouthpiece was found in test pit 1. A brick structure was discovered in test pit 2, which was excavated 70 cm from the manor house's wall. The structure's foundation was unearthed at a depth of 1.7 m. The foundation was L shaped, 180x60 cm in size (Fig. 2), and made of 28x14x6 cm red bricks. Bricks with frogs, which could date to the early 17th century, were found in digging the test pit. The bricks had been bound with lime mortar.

The purpose of this foundation is not entirely clear. It is thought that it could be the foundation of stairs leading into the manor house.

KRUONIO DVARVIETĖ

Algirdas ŽALNIERIUS, Augustina GRINKEVIČIŪTĖ

Pirmieji žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai Kruonio dvarvietėje buvo atlikti 2004 m. Tyrinėjimų metu buvo ištirtas 17,4 m^2 plotas (*ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 163–166). Kaišiadorių savivaldybei skyrus lėšų, archeologiniai tyrinėjimai buvo pratęsti 2005 m. Archeologinių tyrinėjimų metu buvusių dvaro rūmų V pusėje buvo iškastos 6 įvairaus dydžio perkasos ir ištirtas 47,6 m^2 plotas, nustatytas preliminarus Kruonio dvaro rūmų planas (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 196–202).

2006 m. dvarvietės archeologinių tyrinėjimų metu buvo iškastos 5 perkasos (bendras 67,6 m^2 plotas) (1 pav.), radiniai perduoti KšM. Tyrinėjimų metu ieškota įėjimo į pirmojo mūrinio dvaro rūmų rūsį, siekta nustatyti dvaro priestato vidinių pertvarų vietas, kultūrinio sluoksnio stratigrafiją ir chronologiją dvarvietės V dalyje.

Dvarvietė yra miestelio PV dalyje, ant aukštumos, esančios dešiniajame Kruonės upelio slėnio šlaite. Dvarvietės teritorijoje stovi mūrinė Kruonio pagrindinė mokykla bei keli miestelio gyventojų sklypai su gyvenamaisiais ir ūkiniais pastatais. Dvaro mūrinių rūmų liekanos stovi ant paties Kruonės upelio